

Türkiye-AB İlişkilerinin Geleceği

∴ Paris, 13 Eylül 2006

Ekselanslar,
Değerli konuklar,

Cumhurbaşkanı Chirac'ın daveti üzerine Kültür Atölyesine katılmak üzere Paris'e yaptığım bu ziyaret vesilesiyle IFRI'de böyle bir seçkin topluluk ile bir araya gelmekten büyük memnuniyet duyuyorum.

Bu vesileyle, bu toplantıyı düzenleyen IFRI'nin değerli başkanı dostum Thierry de Montbrial'e ve yöneticilerine özellikle teşekkür etmek istiyorum.

377 ∴

Sayın konuklar,

Paris'e yaptığım bu ziyaret dünya ve Avrupa politikalarında çok önemli kavşaklardan geçilmekte olduğu bir döneme rastlamaktadır.

Bugün, küreselleşmenin beraberinde getirdiği sınavlar ve karşı karşıya olduğumuz 21. yüzyılın diğer gerçekleri AB'nin gelecekte nasıl bir şekil alacağı konusunda bir düşünce sürecinin yaşanmasını zorunlu kılmaktadır.

AB'nin küresel bir aktör olarak yapacağı çok önemli işler vardır ve kendi geleceği ile ilgili seçim yaparken birçok başka bölgenin ve halkların geleceğini de dolaylı olarak etkilemiş olacaktır.

Değerli konuklar,

AB üyeliği Türkiye için stratejik bir hedeftir. Günlük hayatın her alanına evrensel standart ve uygulamaları getirecek büyük bir reform hareketinin parçasıdır.

Şayet Avrupa kimliği ortak siyasi, entelektüel ve hatta hukuki kültür olarak tanımlanıyorsa, bu durumda Avrupa'nın parçası olma koşulu o kültür ve değerler bütününe kabul etme iradesi olarak belirlenmelidir.

Türkiye'nin Avrupa yolculuğunun Türk halkının akılcı bir seçimi olduğunu ve tam üyelik hedefiyle çıktığımız bu yolda başka bir seçeneğin mümkün olmadığını bu vesileyle söylemek istiyorum.

Bugün, Türkiye'nin 50 küsur yıllık siyasi ve 40 küsur yıllık ahdi geçmişe sahip Avrupa ile bütünleşme süreci yeni bir aşamaya ulaşmıştır.

Türkiye'yi yakından gözlemleyenler, siyasi-sosyal atmosferin olumlu bir şekilde ne ölçüde yumuşadığını, hoşgörü ve demokratik tartışma ortamının nasıl pekiştiğini, insan haklarının günlük hayata, idari uygulamalara ve yargı kararlarına giderek nasıl nüfuz ettiğini, yolsuzluk ve örgütlü suçların üzerine nasıl gidildiğini görmekteyiz.

Çoğu zaman bir "sessiz devrim" olarak nitelendirilen bu kapsamlı reform süreci çerçevesinde Anayasamızın üçte biri değiştirilmiş, 8 uyum paketi kabul edilmiş ve birçok yasal ve idari düzenlemeler hayata geçirilmiştir.

∴ 378

Son olarak 12 Nisan 2006 tarihinde 9. reform paketini açıkladım. Bu paketle de siyasi reformlar açısından önemli yasaların yanısıra şeffaflık, etik davranış ilkeleri ve sivil-asker ilişkileri gibi alanlarda ciddi ilerlemeler sağlayacak düzenlemeler ve uluslararası sözleşmeler mevcuttur.

Tabi ki, çıktığımız bu yolda hedeflediğimiz noktaya henüz varmadık. Ama çok önemli dönemeçleri ve keskin virajları arkada bıraktık. Yapılan bu yasal değişikliklerin uygulamasında henüz istediğimiz düzeyde olmadığımızı biliyoruz.

Çabalarımızda, üye ülkelerin Hükümetlerinin ve AB Komisyonu'nun desteğini yanımızda bulduk.

Değerli konuklar,

3 Ekim 2005 tarihinde AB'yle müzakerelerin açılması gerçekten tarihi bir adımdır. Türkiye'yle müzakereleri açmakla AB, Avrupa'nın ortak değerler ve normlar üzerine kurulu olduğu yolunda tüm dünyaya olumlu bir mesaj vermiştir.

Türkiye'nin müzakere sürecinin uzun ve zaman zaman zorluklar içereceğinin bilincindeyiz. 80.000 sayfayı aşkın bir AB müktesebatının Türkiye gibi büyük bir ülkede yeknesak bir şekilde uygulanmasının sağlanmasının kolay bir süreç olmadığını farkındayız. Ancak, şundan emin olabilirsiniz ki üyelik kistaslarını karşılamak için elimizden gelen gayreti göstereceğiz. Son dönemde kamuoyu yoklamalarına da yansımış olduğu gibi, kayıtsızlığın ve tep-

kilerin güç kazandığı görülmekteyse de, halkımızın içten içe barındırdığı kararlılık, bu yöndeki en önemli itici gücümüz olmaya devam edecektir.

Biz herhangi bir ayrıcalık istemiyoruz. Bizim tek istediğimiz Türkiye'ye diğer adaylara olduğu gibi adil ve objektif davranılması ve ayrımcılık yapılmasıdır.

Sayın konuklar,

Türkiye-AB entegrasyon sürecinde geline bu aşamanın Fransa dahil birçok Avrupa ülkesinde canlı bir tartışma yarattığını görüyorum.

Bu tartışmalarda ortaya konan görüşleri saygıyla karşılıyoruz ve bunlardan yararlanıyoruz.

Öte yandan, Türkiye'nin Avrupa ile entegrasyonu konusunda ifade edilen tereddüt ve itirazlara, bizzat Avrupalı seçkin devlet adamı, politikacı, işadımı ve entelektüellerin güçlü argümanlarla karşılık verdiklerini görüyoruz. Akılcı yaklaşımla ortaya konan tez ve antitezlerle en doğru senteze ulaşacağımıza inanıyorum.

379 ::

Bu noktada, sözkonusu tartışmalarda, Türkiye'nin potansiyelinin ve meziyetlerinin veya eksikliklerinin adil ve nesnel biçimde değerlendirilmesini, tartışmanın sağlıklı sonuç vermesi bakımından gerekli gördüğümü belirtmek isterim.

Konunun, Avrupa'nın orta ve uzun vadeli küresel kimliği, çıkarları ve geleceği ile yakından bağlantılı olduğunu da unutmamak gerekir. Türkiye'nin özellikleri de, konuya, kısa vadeli, güncel unsurlara dayalı değerlendirmeler yerine uzun görüşlü bir perspektiften bakılmasını gerekli kılmaktadır.

Bu arada, Türkiye ile ilgili değerlendirmelerin nesnel temelleri konusunda birkaç noktayı vurgulamak isterim. Zira, Avrupa kamuoylarında bu noktalarda ciddi yanılsamalar olduğunu görmekteyim.

1. Türkiye'nin AB ile entegrasyonu son birkaç yıl önce ortaya çıkmış değildir. 1963 Ankara Anlaşması'nda ve kırk yıllık bu ilişkinin önemli dönemleri olan Helsinki, Kopenhag ve Brüksel Zirveleri ile müteakip zirvelerde bu sürecin katılıma yönelik olduğu teyit edilmiştir. Türkiye ve AB liderlerinin bu kararları alırken siyasi ve teknik hesapları, maliyet değerlendirmelerini ve planları dikkate almış olduklarından herkes emin olmalıdır.
2. Tam üyelik, müzakereler iki taraf bakımından da tatmin edici biçimde tamamlandıktan sonra sözkonusu olacaktır. Türkiye ile müzakerelerin İngiltere ve İspanya gibi ülkeler ile olduğu gibi uzun süreceği teknik olarak tahmin edilmektedir.

3. İleride, müzakerelerin tamamlanmasından sonra AB'ye üye olacak olan Türkiye, tabiatıyla bugünkü Türkiye olmayacaktır. Bütün ekonomik-sosyal standartları ve mevzuatıyla farklı bir Türkiye olacaktır. Esasen müzakere sürecinin anlamı da budur. Bu sürecin uzun olacağına herkesçe kabullenilmesinin anlamı da budur.

Sonuç itibarıyla, Türkiye'nin AB üyeliği bugün küresel düzeyde karşılaştığımız mevcut sorunların cevabını ve fırsatların tümünü ihtiva eden bir sentezdir. Basit bir ifadeyle, bu sentez Doğu ve Batının en iyilerinin bir toplamı olmalıdır. Türkiye'nin AB ile bütünleşmesi tüm siyasal, ekonomik, kültürel ve bunların da ötesinde stratejik sonuçlarıyla kıtamızın sınırlarını aşan önemli bir projedir.

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne yapacağı stratejik, ekonomik ve kültürel katkılar konusunda Avrupa kamuoylarındaki bilinç düzeyinin artmakta olması memnuniyet vericidir.

∴ 380

Türkiye, komşu bölgelerde sahip olduğu özel konum ve ilişkiler sayesinde, AB'nin bu coğrafyadaki siyasi ve ekonomik ilişkilerinin derinleştirilmesine de önemli katkı sağlayacaktır.

Dünyanın en büyük ekonomileri arasında 17. sırada bulunan dinamik Türk ekonomisinin AB'ye sunacağı ek potansiyel de ihmal edilemeyecek boyutadadır. Türkiye'nin son dört yıl içindeki kümülatif büyüme oranı % 40'lara yaklaşmaktadır. Türkiye'nin önümüzdeki on yıl içinde 800 milyar Euro'ya varacak gayri safi milli hasılasıyla Avrupa'nın en büyük 6. ekonomisi olacağı tahminleri yapılmaktadır. Üyeliğimiz, AB iç piyasasına da kaydedeğer katkı sağlayacaktır.

Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattının tamamlanması ve gündemde olan diğer projelerle birlikte Avrasya bölgesinde petrol, doğal gaz ve genel olarak enerji nakli bakımından bir terminal noktası haline gelmekte olan Türkiye'nin üyeliği, AB ülkelerine enerji ulaşımının güvence altına alınması bakımından da önem taşıyacaktır. AB sınırları içindeki bir terminal noktasının AB için daha tercih edilir olması gerekir.

Değerli konuklar,

Türkiye-AB üyesi olmanın sorumluluğunu, AB'nin sadece siyasi ve teknik mevzuatının değil, uzlaşma kültürünü de benimsemekte yattığının bilincindedir.

Bu sorumluluğu nasıl büyük bir bilinçle taşıdığımızın ve taşıyacağımızın en iyi göstergelerinden biri Kıbrıs konusunda izlediğimiz tutum olmuştur.

Kıbrıs sorununun taraflarından birinin AB üyesi olmasının yarattığı dengesizlik, soruna hakkaniyete dayalı bir çözüm bulunması çabalarını güçleştirmektedir. Buna rağmen, Türkiye, BM Genel Sekreteri'nin soruna kapsamlı

bir çözüm bulma çabalarına aktif olarak katkıda bulunmaya devam etmektedir. Mevcut durum, başta Ada'daki iki halk olmak üzere sorunun tüm taraflarının çıkarlarına ters düşmektedir. Çözumsuzlük, iki süreç arasında doğrudan bağ olmamasına rağmen Türkiye-AB ilişkilerine de zarar vermektedir.

Bu tıkanıklığın aşılabilmesi için, 24 Ocak 2006 tarihinde BM Genel Sekreteri'nin öncülüğünde uygulanmak üzere bir Eylem Planı açıkladık.

Bu girişimin Kıbrıs'ta kapsamlı bir çözüme ulaşıncaya kadar geçiş süreci oluşturacağına inanıyoruz. Bu girişimle karşılıklı güveninin tesisi ve ekonomik kalkınma için elverişli bir ortam yaratmak istiyoruz. Bu planla liman ve havaalanlarımızı Rum bandıralı gemi ve uçaklara açmaya hazır olduğumuzu söylüyoruz. Fakat aynı zamanda Kıbrıs Türk tarafına yönelik bütün kısıtlama ve ambargoların da kalkması gerekmektedir.

Maalesef bugüne değin Kıbrıs Rum tarafından bu yapıcı önerimize olumlu bir cevap alamadık.

AB zeminlerini kullanarak Türkiye'den tek taraflı taviz beklemek, sorunun çözümüne hiçbir fayda sağlamayacaktır. Bu nedenle, AB üyesi ülkelerin Eylem Planımıza destek vermelerini ve Kıbrıs Rum tarafını çözüm yönünde imale etmelerini bekliyoruz.

381 ::

Türkiye ve Kıbrıslı Türkler olarak birleşik bir Kıbrıs'ın AB'ye girmesi için üzerimize düşen tüm sorumlulukları yerine getirdik. Kıbrıslı Türklerin yapılan referandumda evet, Kıbrıslı Rumların ise hayır oyu kullanmalarıyla kimin birleşmeden kimin bölünmeden yana olduğu ortaya çıkmıştır

Bizim vizyonumuz birleşmiş bir Kıbrıs çerçevesinde Doğu Akdeniz'in Türkiye, Yunanistan ve Kıbrıs'ın AB içinde yer alacakları bir işbirliği sütunu oluşturulması yönündedir. Temel amacımız budur. Bu nedenle biz Türkiye olarak Kıbrıs sorununun bir an önce çözüme kavuşturulmasını arzu ediyoruz. Kaldı ki, bugünkü dünyamızda gelişen tehditlerle mücadele edebilmek için daha fazla karşılıklı dayanışma ve işbirliğine ihtiyaç vardır. Biz siyasetçilere düşen görev, geçmişten kalan sorunları çözüme kavuşturmaktır.

AB'li dostlarımızı da BM zemininde kapsamlı çözüme yönelik çabalara odaklanmaya, bu çabalara etkin destek vermeye ve Kıbrıslı Türklerin dünya ile serbestçe bütünleşmesine imkan tanımaya çağırıyoruz.

Sayın konuklar,

Türkiye uluslararası toplumun gündemini işgal eden ve çözüm bekleyen sorunlara da uzlaştırmacı bir anlayışla katkıda bulunmaya devam etmektedir.

Bu bağlamda, son olarak Ortadoğu'da yakın dönemde yaşanan sıkıntıların sona erdirilmesi amacıyla bildiğiniz gibi tarafımızdan yoğun diplomatik çabalar sürdürülmüştür. Son defa, çatışmaların sona erdirilmesini takip eden

günlerde Lübnan, İsrail, Filistin ve Suriye'ye giderek temaslarda bulundum ve tarafları BM Güvenlik Konseyi'nin 1701 sayılı kararının uygulanmasına teşvik ettim.

Bölgede kalıcı barışın tesisine verdiğimiz önem kapsamında UNIFIL çerçevesinde Lübnan'a asker gönderilmesi konusunda Anayasamızın emrettiği doğrultuda, TBMM'nin muvafakatini aldık ve gerekli çalışmalara başladık. Kısa bir süre içinde Lübnan'da konuşlanacak UNIFIL'e katkımızı sevketme aşamasına geleceğimize inanıyorum.

Fransa ile Ortadoğu ile ilgili politikalarımızın büyük ölçüde örtüştüğünü ve hatta birbirini tamamladığını memnuniyetle müşahade ediyorum. Güvenlik Konseyi üyesi ve AB'nin en ağırlıklı ülkelerinden biri olan Fransa ile önemli bir bölge ülkesi olan Türkiye'nin Ortadoğu'ya barış ve istikrarın getirilmesi için müşterek potansiyellerini yönlendirebilecekleri birçok alan mevcut olduğunu görüyorum.

Değerli misafirler,

∴ 382

Hıristiyan ve İslam medeniyetleri arasında yaratılmak istenen tehlikeli kırılmalara ve Türkiye'nin AB'yle bütünleşmesinin bunu engelleme yönünde yapacağı katkılara dair tespitlerimi daha önce değişik forumlarda dile getirdim.

Yanılmış olmayı istediğim bu tespitlerimde, her geçen gün yaşanan gelişmeler karşısında, haklı olduğumu üzümlere görüyorum.

Bu tür kutuplaşmaların önüne geçilebilmesi için işbirliği ve diyalog zeminini güçlendirmeye bugün çok daha fazla ihtiyacımız vardır. Çağdaş dünyamızda din, sistem ve coğrafyalara değil; bireye aittir; öyle olmalıdır.

Türkiye'nin AB üyeliği Hıristiyanlar ve Müslümanlar arasında birlikte yaşama inanç ve iradesini hiç şüphesiz güçlendirecektir.

Lütfen Türkiye'nin farklılıklarını dile getirirken, bu farklılıkların esasında başlı başına birer zenginlik olduğunu unutmayınız. Bunları tek başına değil, AB'ye katabilecekleri artı değerlerle birlikte düşününüz.

Cumhurbaşkanı Chirac'ın bu amaçla düzenlediği Kültür Atölyesi toplantısını fevkalade zamanlı ve yararlı gördüğümü de burada belirtmek isterim.

Türkiye ve Fransa, Akdenizli kimlikleriyle birbirini anlayabilen ve dünyadaki gelişmelere karşı yaklaşımları barış ve istikrarın sağlanması ekseninde keşşen iki ülkedir. Ülkelerimiz, Avrupa tarihinin kritik dönemlerinde belirleyici rol oynamışlardır. Günümüzde de, dünyamızda ortaya çıkan sorunlar karşısında yapıcı çabalarımızla tekrar ön plana çıkmış bulunuyoruz. Türkiye ve Fransa, tarihi ve kültürel birikimleri, gelenekleri ve beşeri potansiyelleri ile bölgemizdeki ve ötesindeki gelişmelere birlikte olumlu katkılarda bulunma yeteneğine sahiptirler. Diğer taraftan, Fransa'nın Türkiye'de olağanüstü ekonomik ve kültürel bir alt-yapıya sahip olduğu unutulmamalıdır.

AVRUPA BİRLİĞİ VE KIBRIS

Değerli konuklar,

Değerlerimizi ve yaşam hakkımızı tehdit eden fikir ve eylemlerle ancak birlik halinde mücadele edebiliriz.

Türkiye, Avrupa Birliği'ne üye olması halinde, bölgesel ve küresel istikrara ve refahın yayılmasına ciddi olarak katkıda bulunabilecek bir ülkedir. Türkiye'nin üye olduğu bir Avrupa Birliği, dünyada güvenlik ve refah üreten ve yayan başat bir güç olacaktır.

Teşekkür ederim.